

Вікові особливості дітей дошкільного віку

ДВА РОКИ

Зверніть увагу, що в цьому віці багато малюків ще безстрашні. І при цьому не вміють розраховувати сили. Тому за своїм непосидою потрібно пильнувати.

Дворічний малюк:

- о Ходить по сходах вгору і вниз
- о Танцює, зберігаючи почуття ритму
- о Ловить і кидає м'ячик
- о Малює лінії вертикальні і горизонтальні
- о Перегортає сторінки книжок

Щодо **психоемоційного розвитку та мовлення**, то у 2 роки дитина:

- о Ставить перші запитання
- о Формулює думки реченнями з 1-2 слів
- о Копіює дорослих
- о Грає в ку-ку і піжмурки
- о Може зрозуміти «над» і «під»
- о Називає своє ім'я
- о Просить допомоги у дорослих, якщо щось не виходить
- о Називає знайомі предмети
- о Спілкується з іншими дітьми на майданчику

Культурно-гігієнічні навички дворічної дитини:

- о Чистить зуби під наглядом дорослого
- о П'є з чашки
- о Самостійно їсть або хоча б тримає ложку
- о Знімає рукавиці
- о Одягає і знімає шкарпетки, штани / спідницю
- о Намагається самостійно взувати взуття на липучках

У віці двох років малюки вже добре збирають пірамідку, будують вежі з кубиків і складають їх у «поїзд», освоюють перші рольові ігри з ляльками. Відкривають і закривають двері. Зазвичай вже знають 5-6 кольорів і добре

сортують предмети за кольорами та розмірами. Знають основні геометричні фігури (коло, квадрат, трикутник). Деякі вже складають пазли з 4-5 деталей. Використовують іграшки за призначенням, наприклад, щоб зателефонувати – беруть телефон, а не ліхтарик. Можуть виконати прохання з 3 дій: підійди, візьми книгу, відкрий книжку.

ТРИ РОКИ

Кожна дитина індивідуальність, тому порівнювати її з іншими дітками часто не має сенсу. Адже вона росте за власною «програмою»! Проте є загальноприйняті показники розвитку дитини у 3 роки, на які може орієнтуватися мама. Запам'ятайте, поняття «норма» означає лише середній показник, така собі температура у лікарні. Якщо малюк не робить щось зі списку того, що повинна знати і вміти дитина, або погано справляється з одним із завдань, не поспішай панікувати! Цілком можливо, через кілька днів він здивує тебе саме цим умінням. А поки зверніть увагу на ці орієнтири – показники розвитку дитини у 3 роки.

Як і раніше, дітки в цьому віці розвиваються стрибкоподібно. Вони страшенно непосидючі і стають допитливими. Криза дитини 3 років часто застає зненацька батьків, але це лише свідчення невідповідності можливостей і бажань чада.

Мовні навички

Дитина у 3 роки вже накопичила пристойний словниковий запас: 500 слів у неї є для активного використання. Вона будує з них речення, вже використовує складні, найчастіше правильно відмінюючи і змінюючи слова в них. Багато діток не вимовляють складні для них звуки «р» і шиплячі, зате можуть вставити в мовлення прийменники і підтримати діалог. Що ще повинна знати і вміти дитина?

- о Запам'ятовувати короткі віршики
- о Називати своє ім'я з прізвищем та імена батьків
- о Вживати близько 5 слів у реченні
- о Бути знайомою з антонімами (великий-маленький), одниною і множиною, прикметниками

Навички мислення у дитини 3 роки

Малюк входить у вік чомучки, досліджує світ, намагається пояснити його причинно-наслідковими зв'язками. Показники розвитку дитини у 3 роки також включають її вміння справлятися з маленькими пазлами і пірамідками, розрізняти кольори і форми, згадувати недавні події.

Рухові навички і моторика

Кіндер пробує свої сили у творчості: вправляється з ножицями і мозаїкою, справляється з нанизування намистин або гудзиків на нитку. А ще він стає справжнім маленьким ураганом: бігає, стрибає на одній нозі, катається з гірки, штовхає м'яч ... Що ще повинна знати і вміти дитина трилітка? Ходити на носочках і задом наперед, а ще кататися на триколісному велосипеді.

Побутові навички

Прагнення до незалежності та самостійності у дитини 3 років дуже типове. Як кажуть американці, *monkeys see monkeys do* – тобто твоя крихітка старанно вчиться всьому в батьків. Зазвичай він може **впоратися з такими завданнями**:

- о помити і витерти руки
- о їсти ложкою і навіть виделкою
- о розстебнути гудзики
- о зняти взуття, куртку і шапку
- о знайти свій одяг у шафі, відрізнити зад і перед у ньому

Криза дитини 3 років: я сам!

Малюк перестає слухатися, може ігнорувати прохання батьків. За цим психологи просять побачити не розпещеність, а бажання самостійності. Що повинна вміти дитина у 3 роки – сказати «ні», показати дорогу до садочка чи магазину, замінювати «ми» на «я». Виховання дитини у 3 роки вимагає від батьків гнучкості і мудрості.

Що повинна вміти дитина у 4 роки?

Це питання задають собі всі батьки, коли малюк підбирається до чотирирічного віку. Давай розберемося з навичками, знаннями та вміннями карапуза цього віку разом. Але спочатку, як завжди, нагадаємо: твій малюк індивідуальний, він росте і розвивається у своєму темпі та ритмі. Є лише

деякі «точки опори» для батьків, що дають зрозуміти, чи все в порядку і чи не потрібно звернутися до фахівця.

Що має знати дитина у 4 роки

Ваш малюк у віці 4 роки вже може вести розмови, відповідає на запитання логічно і використовує складні конструкції речень. Він точно знає чотири кольори і три геометричних фігури: червоний, зелений, синій, жовтий, коло, квадрат, трикутник. Його вимова чітка, все менше слів з «власного» мовлення. Малюк уже знає 4-5 букв і, можливо, намагається писати своє ім'я або короткі слова.

У цьому віці дитина знає послідовність дій у режимі дня, розуміє, що означає після сніданку, обіду або вечері. Вона вимоглива до батьківської уваги, любить проводити час з мамою і татом максимально якісно. Малюк уже може запам'ятати і виконати 3-4 складні прохання одне за одним: допий чай, почисти зуби і візьми з полиці улюблену книгу для читання на ніч.

Зараз саме час вивчити з дитиною номер телефону батьків, адресу, прізвища та імена батьків і важливих людей, до яких можна звернутися за допомогою.

Почни вчити з малюком основи безпечної поведінки.

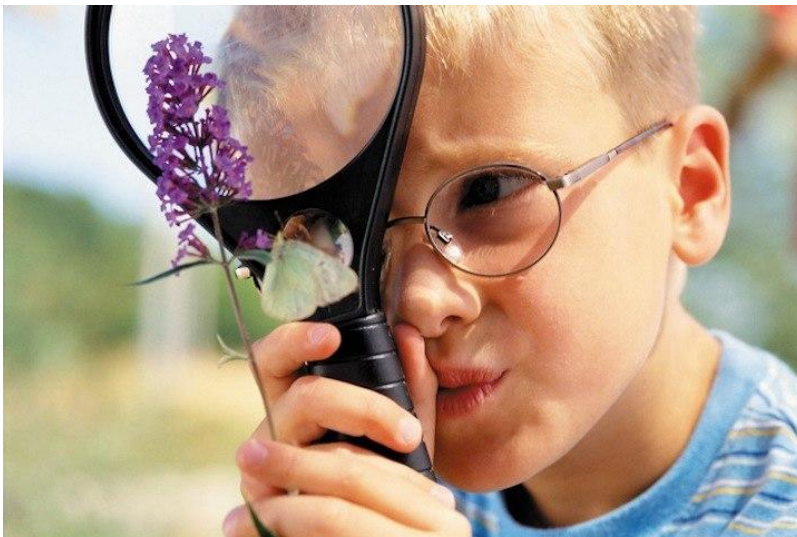
Навички дитини у 4 роки

Малюк у 4 роки володіє наступними руховими і соціальними навичками:

- о стоїть на одній нозі;
- о стрибає;
- о перекидається;
- о самотійно їсть;
- о будує вежу з кубиків;
- о малює фігуру людини;
- о крутить педалі велосипеда;
- о вміє ходити назад;
- о бігає по сходах;
- о одягається і роздягається без допомоги;
- о грається з іншими дітьми і заводить друзів;
- о активно фантазує;
- о у нього є явні вподобання в людях;
- о вміє висловлювати гнів словами, а не фізично.

Приводами для занепокоєння в 4 роки можуть послужити небажання залишатися з кимось, крім мами, часта агресія або занадто сильна сором'язливість, відсутність зорового контакту, нерозуміння різниці між реальністю і фантазією, невміння виражати емоції. Все це повинно стати причиною уважніше придивитися до дитини і, за необхідності, проконсультуватися з фахівцями: неврологом, психологом.

Вашій дитині виповнилося п'ять років?

Що у цьому віці повинні вміти діти? На що в їхньому розвитку і навчанні варто звернути пильну увагу?

Вашому маляті вже виповнилося п'ять років і тобі цікаво, якими навичками та вміннями повинна володіти дитина цього віку? Зверніть увагу, що ми даємо лише деякі «маячки», за якими ви зможете визначити рівень і темп розвитку своєї дитини. Якщо у Вас є якісь підозри, що малюк розвивається дуже швидко або занадто повільно, зверніться з цим питанням до педіатра або дитячого невролога.

Зараз настав дуже важливий вік, коли зазвичай починається активна підготовка до школи. Потрібно не упустити шанс і дати малюкові стільки інформації, скільки він готовий прийняти, не втративши при цьому інтересу до навчання. З іншого боку, в фазі активного росту потрібно дуже дозувати навантаження, щоб не викликати перевтому дитячого організму.

У п'ять років малюк має володіє такими навичками, що стосуються уваги:

- о вміє знаходити відмінності на картинках;
- о копіює рух;
- о змальовує візерунок;
- о може зосередитися на 15 хвилин, виконуючи завдання;
- о успішно грає в ігри на швидкість реакції й уважність.

П'ятирічний малюк трохи знає математику:

- о рахує до десяти, знає знаки додавання, віднімання, рівності;
- о вміє ділити на рівні частини предмети;
- о може порахувати у зворотну сторону;
- о знає назви днів тижня і місяців;
- о вміє додавати і віднімати одиницю.

У п'ять років дитина щосили тренує пам'ять:

- о запам'ятовує чотиривірші, лічилки, скоромовки;
- о запам'ятовує римовані фрази з 6-7 слів;
- о розповідає і переказує прочитані книги;
- о знаходить зайве у списку предметів;
- о розповідає послідовність подій, режиму дня.

Дрібна моторика п'ятирічної дитини:

- о використовує різну силу натиску на олівець, фломастер, пензлик;
- о розфарбовує, не виходячи за контури;
- о зображує предмети в зазначеній частині аркуша;
- о орієнтується в зошитах у лінійку і клітинку.

Розвиток мовлення п'ятирічної дитини:

- о утворює нові словосполучення: лялька з соломи – солом'яна лялька;
- о складає зв'язну розповідь за картинкою;
- о називає кількість букв / звуків у слові;
- о визначає наголос;
- о виразно читає вірші;
- о знає голосні та приголосні букви.

Ваша дитина у 5 років повинна добре знати своє ім'я та прізвище, як звуть батьків і близьких людей, адреси, телефони. Зазвичай у неї вже є явні вподобання, хобі, захоплення у спорті, творчості, інтелектуальних заняттях.

Шестирічки.

Шестирічки активно готуються до школи. Це один із найнасиченіших періодів у житті кожної людини. Ви хочете знати, що повинна вміти дитина у віці 6 років? Ми розповімо про основні уміння, навички і знання. Ось тільки не забувай про те, що це середні значення, а ваш малюк – унікальний. Він може «не дотягувати» з якихось значень, а в інших перевершувати однолітків. І це нормально!

Мислення: образне і логічне

- о адаптується в незнайомому місці;
- о може орієнтуватися на місцевості;
- о вміє визначати час за цифровим табло і циферблатом;
- о знаходить 10 і більше відмінностей між малюнками;
- о має початкові знання географії, називає столиці деяких країн, вміє утворювати назву народу від назви держави;
- о копіює друковані літери;
- о підбирає однорідні слова;
- о знаходить зв'язки в оточуючих явищах;

- о шукає зайві й однакові характеристики предметів;
- о робить свої висновки з почутого.

Знання математики:

- о рахує до 10 і назад;
- о називає кількість предметів, якщо їх не більше 10;
- о порівнює більше-менше предметів;
- о знає геометричні фігури, знаходить їх у навколишньому світі;
- о вирішує прості приклади на додавання і віднімання предметів.

Світ і людина. Що знає 6-річна дитина про навколишній світ:

- о називає навколишні предмети, побутові та на вулиці;
- о за описом може вгадати будь-яку звичну річ;
- о називає більшість тварин і птахів;
- о розрізняє дерева, чагарники, знає їх назви і може показати на зображенні та на прогулянці;
- о знає назви днів тижня, місяців, часу доби.

Увага і пам'ять

- о концентрує увагу на 20-25 хвилин;
- о для відпочинку між заняттями потрібно 5-10 хвилин;
- о може запам'ятати віршовані рядки з 2-3 разів;
- о з названих 10 предметів повторить від 5 до 7 слів.

Мовлення і словниковий запас:

- о знає всі букви і відрізняє їх від звуків;
- о використовує всі частини мови, складні речення;
- о підбирає синоніми;
- о регулює емоційне забарвлення у своєму мовленні, говорить виразно;
- о називає слова, що починаються з певної літери;
- о вимовляє всі звуки, в тому числі, р, л, шиплячі;
- о говорить монологи;
- о із задоволенням бере участь у діалогах;
- о описує те, що відбувається на вулиці / зображенні.

Фізичний розвиток:

- о може пройтися по перекладині;
- о правильно тримає пензлик, ручку;
- о б'є по м'ячу, не промахуючись;
- о скаче на одній нозі більше 10 разів поспіль;
- о стоїть на одній нозі 30 секунд і довше;
- о ліпить із пластиліну складні фігури з дрібними деталями;
- о збирає сірники або крупинки рису по одній;
- о вирізає по контуру;
- о може скопіювати другу сторону симетричного малюнка.

Батьки дітей або особи, які їх замінюють, мають право:

- о обирати дошкільний навчальний заклад та форму здобуття дитиною дошкільної освіти;
- о обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування дошкільного навчального закладу;

- о звертатися до відповідних органів управління освітою з питань розвитку, виховання, навчання та лікування своїх дітей;
- о захищати законні інтереси своїх дітей у відповідних державних органах і суді;
- о брати участь у покращенні організації навчально-виховного процесу в дошкільному закладі;
- о вносити добровільні благодійні внески по мірі потреб дошкільного закладу та можливостей батьків на покращення харчування, навчально-виховного процесу, забезпечення належного санітарно-гігієнічного стану та зміцнення матеріально-технічної бази дошкільного навчального закладу.

Батьки дітей або особи, які їх замінюють, зобов'язані:

- о виховувати у дітей любов до своєї держави, повагу до національних, історичних, культурних цінностей українського народу, дбайливого ставлення до довкілля;
- о забезпечувати умови для здобуття дітьми дошкільної освіти за будь-якої форми;
- о постійно дбати про фізичне здоров'я, психічний стан дітей, створювати належні умови для розвитку їх природних задатків, нахилів та здібностей;
- о приводити дитину в дошкільний заклад чистою і охайною;
- о забезпечити дитину одягом та взуттям для проведення занять з фізкультури та музичних занять;
- о з метою охорони життя і здоров'я дітей не давати з собою в дошкільний заклад ліки, солодощі, різноманітні прикраси, гострі предмети;
- о особисто передавати дитину вихователю та забирати її з дошкільного закладу у вихователя не пізніше 18.00, не довіряючи її малолітнім дітям або стороннім людям;
- о приводити та забирати дитину тільки в тверезому стані, особам у стані алкогольного сп'яніння вихователь має право дитину не віддавати;
- о не палити на території дошкільного навчального закладу;
- о не заїжджати власним транспортом на територію дошкільного навчального закладу;
- о попереджувати конфліктні ситуації з працівниками дошкільного закладу та іншими батьками або особами, які їх замінюють;
- о не допускати нетактовної поведінки з дітьми, вихователями групи та іншими працівниками закладу;
- о щомісяця, не пізніше 10-ого числа поточного місяця, вносити плату за харчування дитини в ЗДО в касу ОТГ
- о до 8.30 повідомляти медсестру або вихователів дошкільного закладу про причини відсутності дитини по телефону або особисто;
- о дитина, яка не відвідувала дошкільний заклад 3 і більше днів повинна мати довідку від лікаря;
- о дотримуватись режиму дня дитини в дошкільному закладі і вдома;
- о сприяти вихованню у дітей культурно-гігієнічних навичок і спільно із ЗДО проводити цю роботу;

- о сприяти вихованню у дітей свідомого ставлення до власного здоров'я і виховувати дитину у атмосфері здорового способу життя.
- о не одягати на дітей коштовних прикрас, так як заклад не несе відповідальності за них.